

Från: Ulrika Egerö
Skickat: den 27 januari 2015 16:26
Till: Funktion SD24 REMISS_24; Funktion MHN Registratur; Nette Bygren; Info KULTUR info.stadsmuseum; Klara Johansson; Barbro Århem
Ämne: Internremiss: breddning av väg vid Sättra stall i Sättraskogens naturreservat
Bifogade filer: 2015-01-22 Tillståndsansökan Sättravarvsvägen.pdf; Bilaga 1 Plan över den föreslagna vägsträckningen.pdf; Bilaga 2 Trädvärdering.pdf; Bilaga 3 Påverkan på Sättraskogens naturreservat.pdf; Bilaga 4 Foton på träd.pdf; Bilaga 5 PM Sättravarvsvägens utbyggnad.pdf; Bilaga 6 PM ekologisk och kulturhistorisk bedömning Sättraskogen.pdf; Bilaga 7 Reservatsskylt Sättraskogens naturreservat.pdf; Bilaga 8 Detaljplan Sättra stall.pdf

I samband med byggande av bostäder på fastigheten Sättra stall 1 ska Sättravarvsvägen breddas vid fastigheten. Delar av trottoaren och behöver då ligga i Sättraskogens naturreservat. P.g.a. topografin behöver det också schaktas i ett område intill trottoaren och där behöver då träd fällas, se bifogad ansökan.

Stadsbyggnadskontoret vill ha era ev. synpunkter på ärendet senast ~~onsdagen den 11 september~~ onsdagen 11 februari. Skicka yttrandet till stadsbyggnadskontoret@stockholm.se och ange vårt dnr 2015-01060 i ert svar.

Ulrika Egerö, översiktsplanerare/ekolog

Stadsbyggnadskontoret, strategi- och utvecklingsenheten
Box 8314, 104 22 Stockholm
Telefon: 08-508 26 799
E-post: ulrika.egero@stockholm.se
stockholm.se

ONSDAG 11 FEBRUARI

ENC. Jansse

2015-01-28/
marcel

**Stockholms
stad**

Dnr 1.5.3./ 047-2015

Handläggare
Kristina Vikholm
08-508 265 87

Ansökan om tillstånd för schaktning och nedtagning av träd vid ombyggnad av södra delen av Sättravarvsvägen

Bakgrund

Sätra ridanläggning har flyttats från fastigheten Sätra stall 1 för att verksamheten inte hade möjlighet att expandera. En detaljplan togs fram för detta ändamål: Detaljplan, *dp 2002-00666-54, för Sätra Ridhus m m.*. Denna detaljplan vann laga kraft 2008-07-11. I arbetet med detaljplanen för Sätra Ridhus planerades att bygga om och bredda Sättravarvsvägen ända från ridskolan och Sätra varv till Sättragårdsvägen. Vid genomförandet lämnades dock sista sträckan om 150-200 meter mot Sättragårdsvägen. Den obbyggda sträckan går mellan fastigheterna Sätra Stall 1 och Sätra Gård 1 och den lämnades eftersom exploateringsplaner på Sätra Stall 1 redan var påtänkta.

Markanvisning gavs till Svenska Bostäder AB den 18 maj 2004. Den sista vägbiten planerades att färdigställas när exploateringen av Sätra Stall 1 var genomförd. Detaljplanen för fastigheten Sätra Stall 1 (exploateringsfastigheten), *dp 2009-05987-54*, vann laga kraft 2013-07-03.

Sättravarvsvägen är detaljplanelagd, först i detaljplanen för det nya ridhuset och därefter detaljplanelagd på nytt i detaljplanen för Sätra Stall 1.

Sätraskogens naturreservat inrättades sommaren 2006 av kommunstyrelsen. För naturreservatet gäller föreskrifter, se bilaga 7. Ur reservatföreskrifterna för Sätra Naturreservat har följande undantag gjorts, när det gäller föreskrifter med stöd av Miljöbalken 7 kap. 5§ angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet: *"Undantag gäller även för: Byggande av en ny ridanläggning med tillfartsvägar, VA-ledningar m.m. Breddning av tillfartsväg till båthamnen från Skärholmens Gård."*

Tillfartsväg till stallet från Sätragårdsvägen bör således vara en tillåten åtgärd. På grund av tidsfördröjning inkommer denna ansökan trots tecken på att verksamheten bör utgöra ett angivet undantag.

I och med förbifart Stockholms arbeten vid Sättra Varv kommer många transporter ske dagligen på Sättravarvsvägen. Under första året ska både bergmassor och byggmaterial transporteras. Därefter ska, enligt de uppgifter som finns i dagsläget, endast byggmaterial transporteras på vägen.

Både ridskolan och den förskola som finns på fastigheten Sättra Gård 1, bidrar till att många barn är i rörelse på Sättravarvsvägen. Trafikverket har planerat att göra tillfälliga lösningar för att kunna köra på den ofärdiga vägen. Eftersom exploateringen nu är på gång på fastigheten Sättra stall 1 har exploateringskontoret istället meddelat Trafikverket att staden bygger färdigt Sättravarvsvägen omgående. Diskussion förs med Trafikverket om att det fördröjade arbetet, med vinterbyggnation mm., ska delfinansieras av Trafikverket eftersom de slipper tillfälliga åtgärder på vägen.

Arbetets utförande och entreprenadområdet

Sättravarvsvägen ska byggas enligt vad som fastställts i detaljplan för fastigheten Sättra Stall 1. För att få plats med nödvändig vägbredd samt gång- och cykelbana bredvid behöver viss schaktning göras i slänten öster om vägen, norr om fastigheten Sättra Gård 1.

Staden har låtit Grontmij projektera vägen under hösten 2014. De handlingar vi har i dagsläget går att studera, se bilaga 1. Handlingarna är inte klara, men med stor sannolikhet kommer vägens läge i förhållande till naturreservatet ligga fast och därmed anser jag att de är tillräckliga för denna ansökan. I arbetet har vi försökt skjuta vägen så mycket åt väster som möjligt för att undvika intrång i naturreservatet. Dock kommer ett antal träd att behöva fällas i och med schaktningen i slänten. Påverkan i landskapet är beskrivet i plan, se bilaga 3 och i text, se bilaga 5.

Alternativa utföranden

I arbetet med vägprojekteringen har vi påpekat att intrånget i naturreservatet ska bli så litet som möjligt. Vägen ska samtidigt bli tillräckligt bred för att trafikeras av linjebuss, trafik till och från varv och ridskola (t.ex. häst- och båttransporter) samt Trafikverkets transportfordon. Därtill ska vägen kantas av en gång- och

cykelväg som ska utgöra en trygg miljö för alla unga som vuxna som ska till målpunkter längs vägen alternativt ska besöka naturreservatet. I och med utrymmesbristen har staden även valt att ta bort de i detaljplanen illustrerade parkeringsfickorna längs med Sättravarvsvägen samt en föreslagen trädplantering längs med östra sidan av fastigheten Sättra stall 1.

Tidplan

Vägprojektering sker under hösten 2014. Byggnation sker under våren 2015 och beräknas vara klar till sommaren 2015.

Tillståndsansökan

Härmed ansöks om tillstånd att genomföra schaktarbeten samt att ta ned träd för att bredda och bygga om Sättravarvsvägen. Minsta antal träd som behöver tas ned är 4 st (nr 2, 5, 6 och 11), se bilaga 6, men eventuellt kan 4 st till (nr 12-15) behöva tas ned när arbetet väl har påbörjats och man ska påbörja schaktningen och ser hur det ser ut på plats. Målet är att så få träd som möjligt ska tas ned men eventuellt behöver totalt 8 st (nr 2, 5, 6 och 11-15) träd tas ned.

Bilagor

1. Plan över den föreslagna vägsträckningen
2. Trädvärdering
3. Påverkan på Sättraskogens naturreservat
4. Foton på träd
5. PM Sättravarvsvägens utbyggnad
6. PM ekologisk och kulturhistorisk bedömning Sättraskogen
7. Reservatsskylt Sättraskogens naturreservat
8. Detaljplan Sättra stall

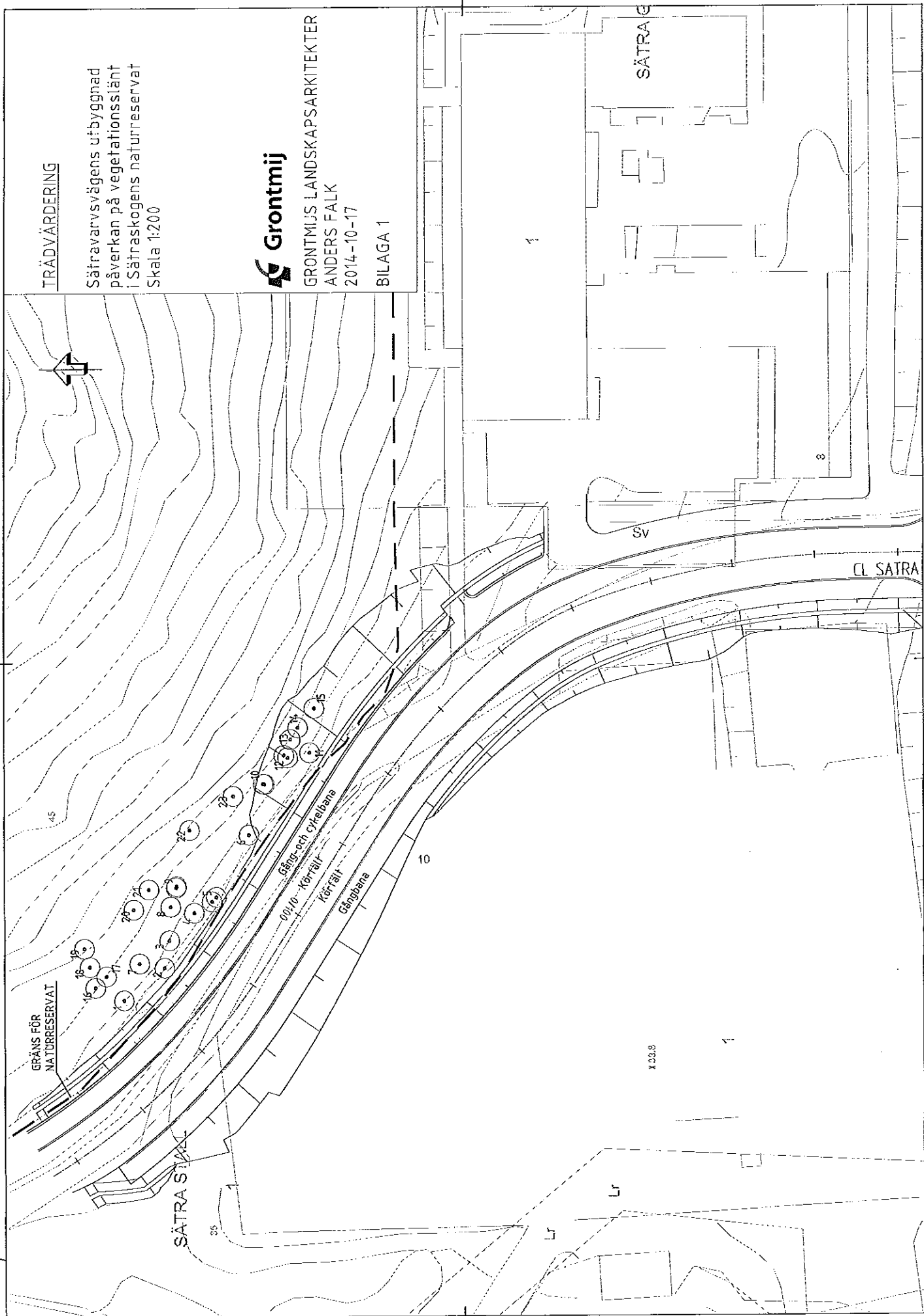
TRÄDVÄRDERING

Sätravägens utbyggnad
påverkan på vegetationslänt
i Sättraskogens naturreservat
Skala 1:200

GRONTMIJ LANDSKAPSARKITEKTER
ANDERS FALK
2014-10-17

BILAGA 1

GRÄNS FÖR
NATURRESERVAT

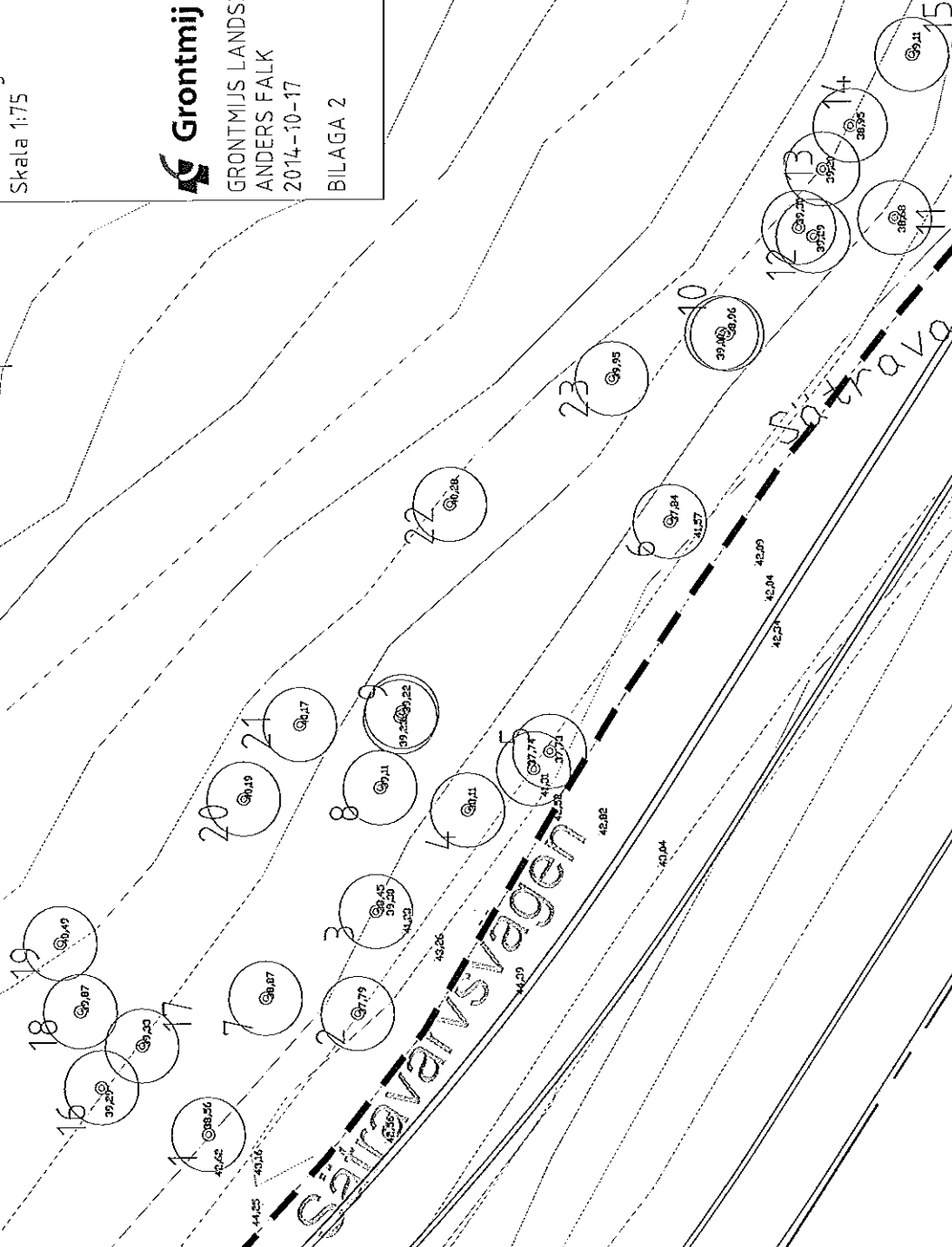
45
↑

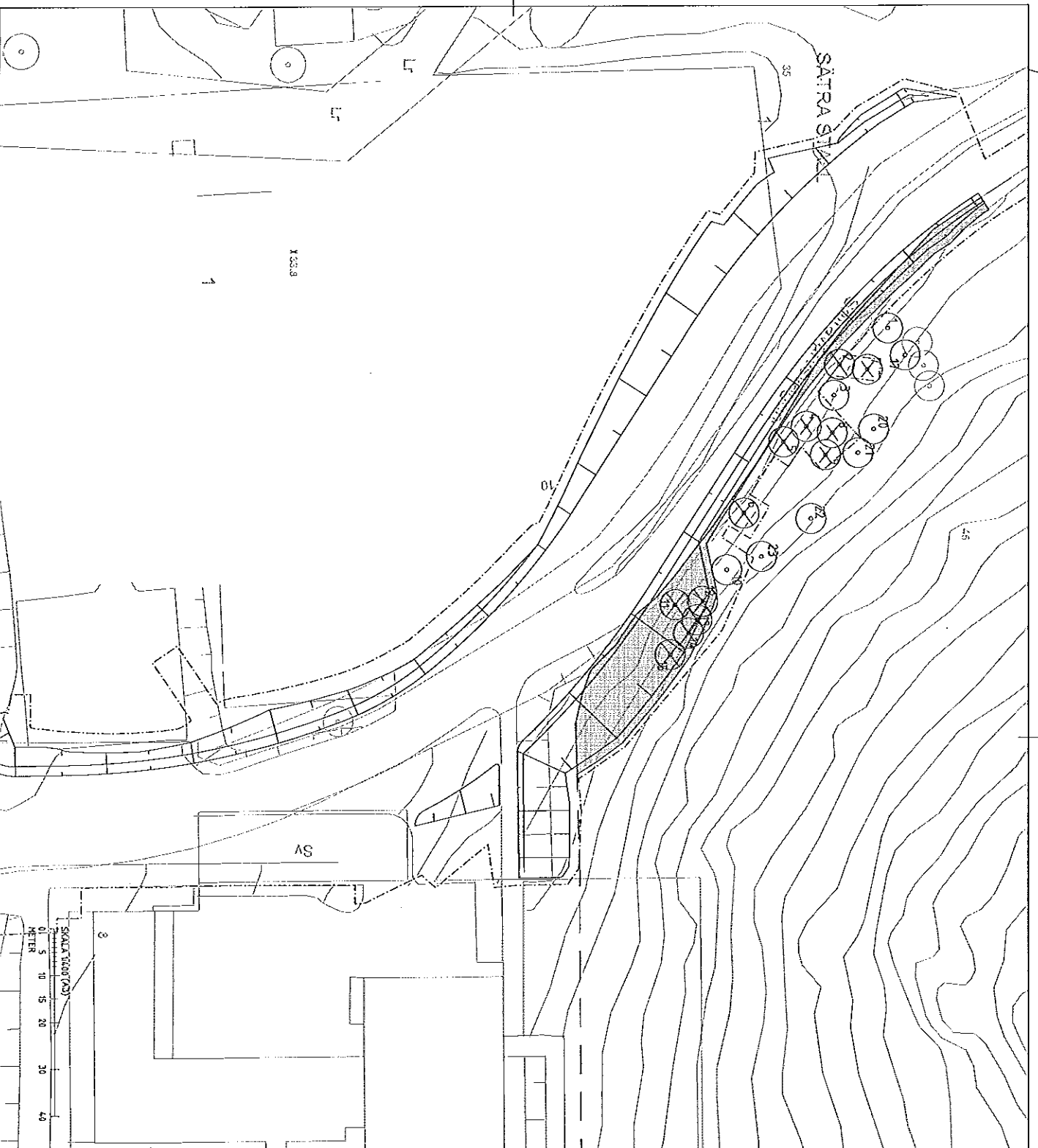
TRÄDVÄRDERING

Sätravärvägens utbyggnad
påverkan på vegetationslänt
i Sätraskogens naturreservat
Skala 1:75

GRONTMIJ LANDSKAPSARKITEKTER
ANDERS FALK
2014-10-17
BILAGA 2

TEKENFÖRKLARING

- Arbetsområdesgränser
- Gränser för naturreservat
- Område från naturreservat som påverkas av vägbeslag
- Berörda träd
- Träd som tas bort pga vägbeslag
- Träd som fällas tas bort pga dålig kondition

SÄTRÄSVÄGENS UTBYGGNAD

Påverkan på vegetationslänt i Sätträskogens naturreservat

Skala 1:200 A1

Skala 1:400 A3

GRONTMIJ LANDSKAPSARKITEKTER
ANDERS FALK
2014-11-25

BILAGA 3

Sätravarvsvägens utbyggnad

Påverkan på vegetationsslänt i Sätmaskogens naturreservat - PM

Bilaga 4

Foton på träd

Slänt norrut, träd nr 6 i förgrunden och nr 5 därefter. Båda behöver troligen avverkas.

Slänt söderut, träd 4 och 5 (två-stammig närmast vägen) i förgrunden. Nr 5 behöver troligen tas bort.
Nr 4 föreslås tas bort pga dålig utveckling.

Träd nr 2 (björk), 3 (trestammig ek), 4 (ek) och 5 (tvåstammig ek)

Nr 2 måste tas bort. Nr 5 måste troligen tas bort. Nr 4 föreslås tas bort pga dålig utveckling.

Träd närmast vägen, nr 3 (trestammig ek), 4 (ek), 5(tvåstammig ek) och 6 (ek).

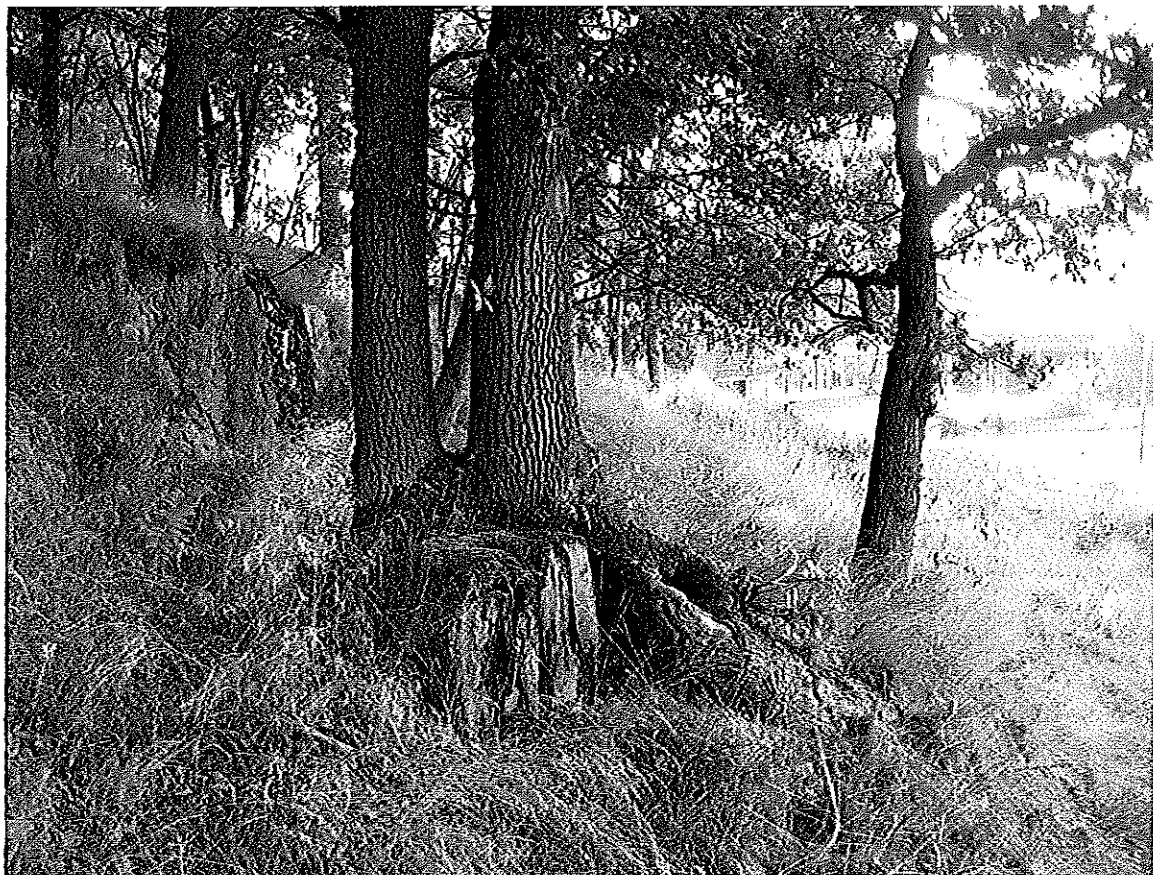
Nr 4 föreslås tas bort på grund av dålig utveckling. Nr 5 och 6 måste troligen tas bort pga vägbygget.

Träd nr 11 (ek) strax ovanför erosionsskadan, träd nr 14 (lönn) till höger. Båda måste tas bort pga vägbygget. Bergsslänten i bakgrunden

Träd nr 12 (ek), gammal stor stubbe med två stammar. Måste tas bort pga vägbygget.

Träd nr 12 (ek) och 11 (ek). Båda måste tas bort på grund av vägbygget. Bergsslänten i bakgrunden

Träd nr 11 (ek närmast slänten), 12 (tvåstammig ek), 10 (ask, långt bort i bakgrunden), 13 (lönns), 14 (lönns), 15 (ek). Erosionsskadan i slänten i förgrunden. Nr 11 och 12, 13, 14 och 15 måste tas bort på grund av vägbygget.

PM

Sätravarvsvägens utbyggnad

Påverkan på vegetationsslänt i Sätmaskogens naturreservat

Sammanfattning

På grund av utbyggnad av Sätmaskarvsvägen behöver träd avverkas inom Sätmaskogens naturreservat. 8 träd behöver avverkas på grund av vägbygget. 4 träd ytterligare föreslås tas bort pga dålig egen utveckling och för att de påverkar andra träd utveckling. 4-6 nya träd av mellansvensk proveniens föreslås återplanteras.

Beskrivning av vägprojektet

På grund av den redan utförda flytten av Sätmask stall närmare Mälaren och kommande bostadsexploatering på den gamla stall-tomten i hörnet mot Sätmaskårdsvägen, ska Sätmaskarvsvägen byggas om på en sträcka av ca 150 m. Tillfartsvägen till det nya stallet byggdes ut redan i samband med tillkomsten av ny stallbyggnad men de sista 150 metrarna, fram till Sätmaskårdsvägen, lämnades outbyggd i väntan på planläggningen av bostadsområdet. Vägen till stallet kompletterades också med en parallellt löpande GC-väg som är viktig för barn och ungdomar som ska till och från ridanläggningen. Detaljplanen, som omfattar det nya bostadsområdet och angränsande del av Sätmaskarvsvägen, har nu vunnit laga kraft och projekteringen av både väg och bostäder pågår.

Den nya vägen kommer, till stora delar, att ligga i samma sträckning som den befintliga vägen men den planerade vägen breddas vilket påverkar båda sidorna. Den görs 6-7 m bred med det bredare måttet i kurvorna för att klara svängradier. Två större fordon ska kunna mötas. Vägen kommer att trafikeras bl a av sopbil, hästtransporter och båttransporter. Mot bostadsområdet, på västra sidan, anläggs en 2,5 meter bred trottoar och på östra sidan en 2,5 bred gång- och cykelväg som ansluter till den redan utbyggda GC-vägen. Ett öppet naturdike utförs öster om GC-vägen. Utbyggnaden av Sätmaskarvsvägen innebär ett visst intrång i Sätmaskogens naturreservat. I projekteringen har stor hänsyn tagits till reservatet vid placeringen av vägen för att så lite av slänten som möjligt ska beröras.

Befintlig vegetationsslänt

Slänten öster om vägen. (Framsta trädet i bilden är nr 6 i nedanstående värderingstabell).

Vägsträckningen gränsar mot Sätmaskogens naturreservat i öster. I slänten står ett antal träd, främst ek, i en markvegetation av gräs (Se plan bilaga 2). I samband med anläggandet av nuvarande befintliga väg har en relativt brant slänt uppkommit i den södra delen som under åren fått påtagliga erosionsskador. Norrut är däremot slänten stabil. En bit upp i den eroderade slänten syns en bergsskärning som kan härröra från en tidigare vägdragning.

Några av de bäst utvecklade ekarna står närmast vägen medan träden en bit upp i slänten är sämre utvecklade. Många av de bakre träden har utvecklats till smala, långa slanor i skuggan av de främre träden. Fyra av de främre träden sträcker ut grenar över vägen vilket på ett positivt sätt bildar ett halvt valv över nuvarande vägbana. Grenarna sitter på så hög höjd att de inte bedöms behöva beskäras på grund av framkomlighet på den framtida vägen. Grenhöjden har kontrollerats med inmätning.

Erosionsskada i brant del av slänten. (Framsta trädet i bilden är nr 12 i nedanstående tabell).

Utbyggnadens påverkan på slänten

8 träd behöver tas bort pga vägutbyggnaden (nr 2, 5, 6 och nr 11 – 15 enligt numrering bilaga 2). Nr 11-15 står ovanför den eroderade slänten. Detta ger projektet möjlighet att minska lutningen på denna del av slänten och därmed stabilisera den nu erosionsbenägna marken. Inga av träden som avverkas har bedömts ha stort bevarandevärde. Övriga träd i slänten har bedömts ligga bortom påverkan för byggnationen. I samband med bygget föreslås också att fyra träd som ligger nära vägen och som påvisar tydliga skador avverkas för att befrämja kringliggande träds utveckling. (nr 4, 7, 8 och 9 enligt numrering bilaga 2). Fyra till sex nya träd planteras i slänten och marken besås med gräsfrö av främst svingel-arter. Befintlig jord som omhändertas vid schakt används som växtjord för gräsytor.

Beskrivning och värdering av befintliga träd samt beräknad påverkan

Kvaliten på träden i slänten är mycket skiftande. Endast ett fåtal av dem är väl utvecklade. Dessa står närmast vägen. Vid värderingen har en femgradig bedömningsskala använts med tillägg av plus och minus.

5 Mycket högt bevarandevärde. Unikt träd med extremt vacker habitus.

4 Träd med stort bevarandevärde, välutvecklat och friskt.

3 Träd som är värt att bevara, relativt normalt utvecklat men med en del brister.

2 Träd med litet bevarandevärde, dåligt utvecklat eller i dålig kondition.

1 Träd utan bevarandevärde, mycket dålig kondition eller helt dött som bör tas bort.

I slänten finns inga träd med bedömt värde 4 eller 5.

Träd enligt numrering bilaga 2

Träd närmast vägen

Nr	Art	Stamdiam.	Värde	Bedömd påverkan
1	Ek	45 cm	3+	Ett av släntens visuellt viktigaste träd. Sträcker ut en gren över vägen. Ingen påverkan.
2	Björk	25 cm	2-	Torrt, underutvecklat träd. Måste tas bort pga vägbygget.
3	Ek, 3-stammig	30 cm 20 cm 20 cm	3+	Ett av släntens visuellt viktigaste träd. Sträcker ut en gren över vägen. Ingen påverkan.
4	Ek	20 cm	2	Trängd, undertryckt, dåligt utvecklad med sned växt. Föreslås tas bort.
5	Ek, 2-stammig	30 cm 30 cm	3+	Ett av släntens visuellt viktigare träd. Sträcker ut en gren över vägen. Står mycket nära vägschakten. Förutsätts behöva tas bort. Okulär besiktning och bedömning görs i samband med schakt.
6	Ek	50 cm	3+	Ett av släntens visuellt viktigare träd. Sträcker ut en gren över vägen. Står mycket nära vägschakten. Förutsätts behöva tas bort. Okulär besiktning och bedömning görs i samband med schakt.

Träd högre upp i slänten

Nr	Art	Stamdiam.	Värde	Bedömd påverkan
7	Ek	20 cm	2	Låg, sned ek med avbrutet toppskott som undertryckts av grannen. Föreslås tas bort.
8	Ek	15 cm	2	Träd i dåligt skick. Föreslås tas bort
9	Ek	15 cm	1	Död, Föreslås tas bort
10	Ask 2-stammig	10 cm 10 cm	2	Underutvecklat träd.
11	Ek	25 cm	3-	Sned och dåligt utvecklad Måste tas bort pga vägbygget
12	Ek 2-stammig	35 cm 30 cm	3	Från en stubbe efter en mycket stor ek har två skott skjutit upp och är nu två stammar bredvid varandra Måste tas bort pga vägbygget.
13	Lönn	15 cm	2	Trängd och underutvecklad individ. Måste tas bort pga vägbygget
14	Lönn	20 cm	2	Intorkad. Måste tas bort pga vägbygget
15	Ek	15 cm	2	Måste tas bort pga vägbygget
16-19	Grupp med 4 lönnar	15-20 cm	2	Utvecklade träd. Ingen påverkan
20	Ek	30 cm	3	Ingen påverkan.
21	Ek	35 cm	3	Ingen påverkan.
22	Lönn 2-stammig	20 cm 15 cm	3-	Ingen påverkan.
23	Lönn	30 cm	3-	Ingen påverkan.

Föreslagna åtgärder i slänten i samband med vägens utbyggnad

Åtta stycken av släntens träd förutsätts behöva avverkas på grund av vägbygget (nr 5, nr 6, nr 10 – 15 enligt numrering på bilaga 2 och tabell ovan).

För träd som står närmast schaktkanten förutsätts försiktig schakt för hand eller med vacuumsugning. Fyllning utförs varsamt och eventuellt kringfylls rötterna med singel. Kapning av rötter utförs för hand med skarpa snitt och fukthållande material påförs omgående på blottlagda rottdelar som skydd mot torkskador.

Dåliga individer i den närmsta zonen mot vägen, som klassats som 2 eller 1 enligt bedömningsskalan, tas bort även om de inte berörs av vägutbyggnaden. Detta gäller 5 träd (nr 2, 4, 7, 8 och 9 enligt bilaga 2)

Det eroderade släntpartiet omformas till en slänt med lutning min 1: 2,5 och besås med gräs av torrbacketyp. I slänten planteras fyra nya träd med art och proveniens liknande de befintliga.

Bilagor:

1. Plan över den föreslagna vägsträckningen, daterad 2014-10-17
2. Trädvärdering , plan med numrering, daterad 2014-10-17
3. Påverkan på Sätterskogens naturreservat, plan, daterad 2014-11-25
4. Foton på träd, daterad 2014-11-25

Ekologisk och kulturhistorisk bedömning av vegetationsslänt inför breddning av väg, Sätmaskogens naturreservat

Petter Andersson, Calluna AB
Johannes Kruusi, KMV forum AB

Innehållsförteckning

Beskrivning av området	3
Naturvärden	4
Kulturvärden	5
Bedömning	6
Mildringsåtgärder	7
Referenser	7
Bilaga 1	8

Beställare: Stockholms Stad

Kontaktperson: Kristina Vikholm, 08-508 26 587

Projektledare Calluna: Mova Hebert, 08-518 077-62

Författare: Petter Andersson, Calluna AB & Johannes Kruusi, KMV forum AB

Kvalitetsgranskning: Mova Hebert, Calluna AB

Internt projektnummer Calluna: MHT0088

Kontaktpersoner för denna rapport: Petter Andersson 0703-913257, Johannes Kruusi 0704-321577

Datum rapport: 2015-01-16.

Fotografier är tagna av medverkande från Calluna AB och KMV forum AB.

Beskrivning av området

Det berörda området ligger vid gränsen till Sätmaskogens naturreservat och omfattar en liten vegetationsslänt som sluttar mot sydväst (Fig. 1). Vegetationen utgörs av ädellövskog där ek dominerar, men det finns även ett inslag av ask, lönn och björk. Vegetationen i markskiktet består av gräs och örter. Närmast vägen står de största träden som främst består av ekar med en diameter på ca 40 cm, men även en björk med en diameter på ca 35 cm. Ekarna närmast vägen är alla vitala, men innehåller enstaka döda grenar i kronan. Innanför dessa står ett antal klenare ekar, där några är döda och ett träd är snedväxt och innehåller flera håligheter. I sydöstra delen av området finns en liten bergsslänt och här finns några ekar av varierande storlek samt några lönnar.

Figur 1. Den berörda vegetationsslänten i Sätmaskogens naturreservat.

Det berörda området utgör den sydvästra kanten av ett större, tidigare betespåverkat område med ädellövträd och gamla tallar. Flera grova ekar finns i den närliggande omgivningen. Träden i slänten bedöms därför ha stark ekologisk koppling till träden i den närliggande ädellövskogen, mellan vilka lövträdsberoende organismer förmodligen med lätthet kan sprida sig. Även på den västra sidan av vägen finns områden med ädellövskog.

Historiskt har området hört till den närliggande Sättra gård. Det var en av de många ekhagarna på gårdens ägor som sträckte sig från Lyran i norr till Bredäng i öster och till Skärholmens gårds ägor i sydväst. Fram till början av 1900-talet var området ett utpräglat herrgårdslandskap. Förutom Sättra låg här två större gårdar, Bredäng och Jakobsberg och en mängd tillhörande små torp. Sprickdalarnas smala dalgångar var uppodlade och de bergiga, högre liggande partierna användes som betesmark. I början av 1960-talet köpte Stockholms stad hela området och det avsattes som ett friluftsområde för stockholmarnas behov.

Eken är ett karaktärsträd i Mälardalens herrgårdspräglade områden. Parker, alléer och betesmarker med välskötta ekar var några av herrgårdarnas statusmarkörer. För adeln var eken också en inkomstkälla eftersom den hade rätt att sälja ekvirke. Ekarna i övrigt hörde till staten och det var förbjudet att hugga ner dem. Eken var viktig som skeppsbyggnadsvirke.

Naturvärden

Naturvärdena i slänten är främst knutna till egenskaper hos ädellövträden, såsom död ved och stamhåligheter. Flera av träden som står närmast vägen är solexponerade och har enstaka döda grenar i kronan. Av de träd som växer innanför de yttersta träden är flera döda, och ett klen dödt träd har relativt nyligen fallit (träd 8 enligt inmätning av Grontmij). En snedvuxen ek (7) i norra delen av det berörda området har flera håligheter och döda vedpartier i toppen (Fig. 2). En ek i södra delen (12) har en kraftigt brunrötad stubbe och en hålighet vid stambasen (Fig. 3). Brunröten kan vara orsakad av svampen rostöra *Hymenochaete rubiginosa*, vilken påträffades växande på stubben. Strax söder om denna ek står en ek med flera kvistsår (11) samt två lönnar (13 och 14), varav en till stora delar är död.

Figur 2. Träd nummer 7, en snedvuxen klen ek med döda vedpartier. Till höger ses en av trädets håligheter.

Figur 3. Träd nummer 12, en tvåstammig ek med rötad stubbe. Till höger ses en basal hålighet.

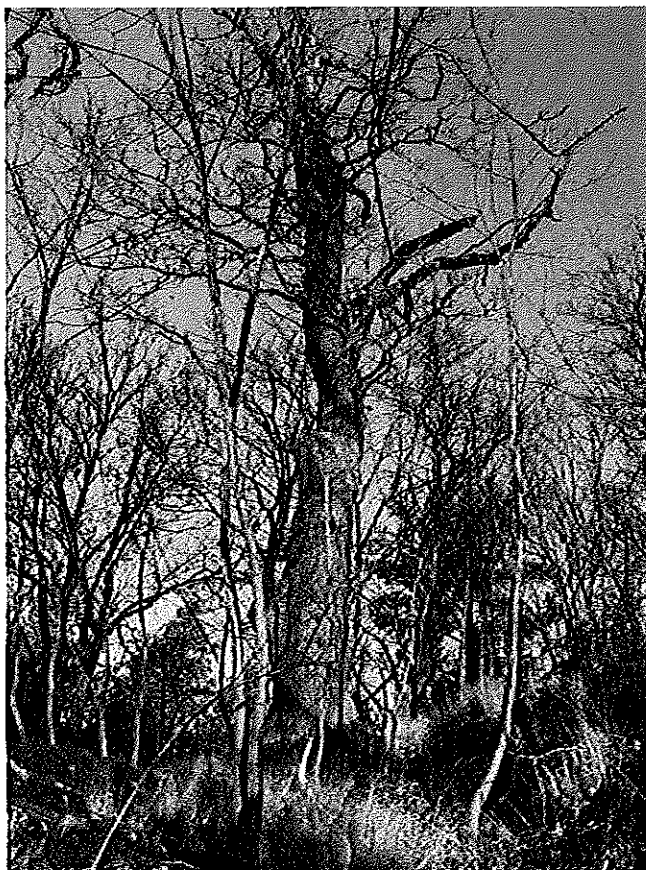
Förekomst av död ved, brunröta, exponerad ved och solbelysta delar är egenskaper som är viktiga som larvsubstrat för många vedlevande insekter. Vid fältbesök 2015-01-09 noterades

flera gnagspår av vedlevande insekter i träden. Främst gäller dessa vanligare arter såsom gnagspår från björkvedbock *Saperda scalaris*, eksplintborre *Scolytus intricatus* och skäckig trägnagare *Xestobium rufovillosum*, men i en av de klena lönnarna vid stenhällen hittades kläckhål som bedömdes vara gjort av antingen matt blombagge *Ischnomera cinerascens*, rödlistad i kategorin nära hotad (NT) eller glänsande blombagge *I. caerulea*, rödlistad i kategorin sårbar (VU).

Kulturvärden

De berörda ekarna är kulturhistoriskt intressanta. Framför allt gäller det för de grövsta träden som med sin storlek berättar för de förbipasserande om områdets tidigare brukande och fungerar som en länk till det försvunna herrgårdslandskapet. I övrigt är de historiska sambanden i området svaga. Av Sätorskogens gård kvarstår två byggnader som i sig har höga kulturhistoriska värden, men som på grund av stora ändringar i närmiljön upplevs som ett isolerat objekt. Intill gården står en byggnad för ett vårdboende och på platsen för gårdens tidigare ekonomibyggnader byggs just nu flera flerbostadshus. Åkermarken söder om gården är bebyggd med radhus.

Högre upp i slänten och bakom Sätorskogens gård finns flertalet grova ekar (Fig. 4), men de är idag inträngda av slyvegetation och mindre träd.

Figur 4. En av de grova ekarna högre upp i slänten.
ovanför vägen

Bedömning

Enligt det underlag från Grontmij (Falk 2014, se karta med träd, Bilaga 1) som Calluna och KMV forum tagit del av vill man ta bort åtta träd (2, 5, 6 och 11-15) på grund av breddningen av vägen. I samma underlag föreslås även att ytterligare fyra träd (4 och 7-9) tas bort på grund av dålig egen utveckling. Callunas och KMV forums bedömning är att träden (4, 7-9 och 12-15) som inte direkt berörs av vägarbetet ska lämnas, av dels ekologiska och dels kulturhistoriska skäl, då ekar och andra ädla lövträd är viktiga för förståelsen av de herrgårdslandskap som tidigare präglade Stockholms närhet. Enligt reservatets föreskrifter är det förbjudet att avverka träd, buskar eller genomföra andra skogliga åtgärder utöver vad som krävs för områdets skötsel och som anges i skötselplanen. Reservatets skötselplan anger att borttagande av döda eller döende träd inte får göras, såvida inte särskilda skäl finns.

Trädens (4 och 7-9) egenskaper gör att de är ekologiskt värdefulla att spara i naturreservatet. Träd nr 7 har flera håligheter samt död ved i toppdelen (Fig. 2). Även om trädet i sig är relativt klen, kan skyddsvärda insekter utnyttja murken ved runt håligheterna och eventuell mulm som finns i hålen som larvsubstrat. Träd 9 är ett klenare dött träd, och träd 8 har relativt nyligen fallit. Dessa träd bör vara kvar.

Träd nr 12 är en tvåstammig ek med en stubbe vid basen samt en marknära hålighet (Fig. 3). Strax söder om eken står två lönnar (13 och 14) och en klen ek (15). Träd 12 har egenskaper som är viktiga för vedlevande insekter. I reservatets skötselplan anges att den rödlistade ekbrunbaggen *Hypulus quercinus* (rödlistekategori NT) är påträffad i reservatet. Denna art behöver brunrötad ved som larvsubstrat och förekommer ofta i ekstubbar angripna av vedsvampen rostöra. Stubben på träd 12 har just dessa egenskaper, och trädet är därför viktigt att spara som potentiellt larvsubstrat för *H. quercinus*. De två lönnarna (13 och 14) bör också sparas; i träd 14 hittades kläckhål av en rödlistad skalbagge (*Ischnomera* sp.) i barkfallen vitrötad ved. Dessa träd står ovanför slänten med erosionsskada och bör sparas. Erosionsskadan bör kunna åtgärdas även om träden får stå kvar.

Tabell 1. Sammanfattning av åtgärdsförslag för berörda träd i vegetationsslänt i Sätterskogens naturreservat.

Träd	Trädslag	Åtgärd
2	Björk	Till faunadepå
4	Ek	Sparas
5	Ek	Till faunadepå
6	Ek	Till faunadepå
7	Ek	Sparas
8	Ek	Sparas
9	Ek	Sparas
11	Ek	Till faunadepå
12	Ek	Sparas
13	Lönn	Sparas
14	Lönn	Sparas
15	Ek	Sparas

Mildringsåtgärder

För att mildra förlusterna av de träd som fälls (2, 5, 6 och 11), föreslår Calluna att avverkat träd tas om hand och används till att anlägga en faunadepå. En faunadepå innebär att virke placeras på en lämplig plats och virket kan sedan utnyttjas av vedlevande insekter som larvsubstrat.

Faunadepån bör placeras i ett solexponerat läge, med syftet att depån ska ha ett varmt mikroklimat. Avverkning och anläggande av depån ska helst göras under vintern, så att veden finns på plats när den varma perioden börjar och insekterna blir aktiva. Man minimerar även störning på annat djurliv, exempelvis häckande fåglar, om detta arbete görs under vintern.

Faunadepån bör inte ligga alltför avskilt från lämpliga ädellövträdmiljöer, eftersom insekter som kläcks från veden behöver kunna sprida sig till nya miljöer. Lämplig placering för faunadepå i området är förslagsvis i den södra delen av den berörda slänten.

Faunadepån kräver skötsel på sikt, då depån fylls på med nydöd ved. Detta bör göras åtminstone vart femte år.

För att förstärka upplevelsens av herrgårdslandskapet och öka områdets tidsdjup föreslår KMV forum att man som kompensationsåtgärd frihugger de grova ekarna högre upp i slänten så att de blir mer synliga för de som passerar förbi och rör sig i området.

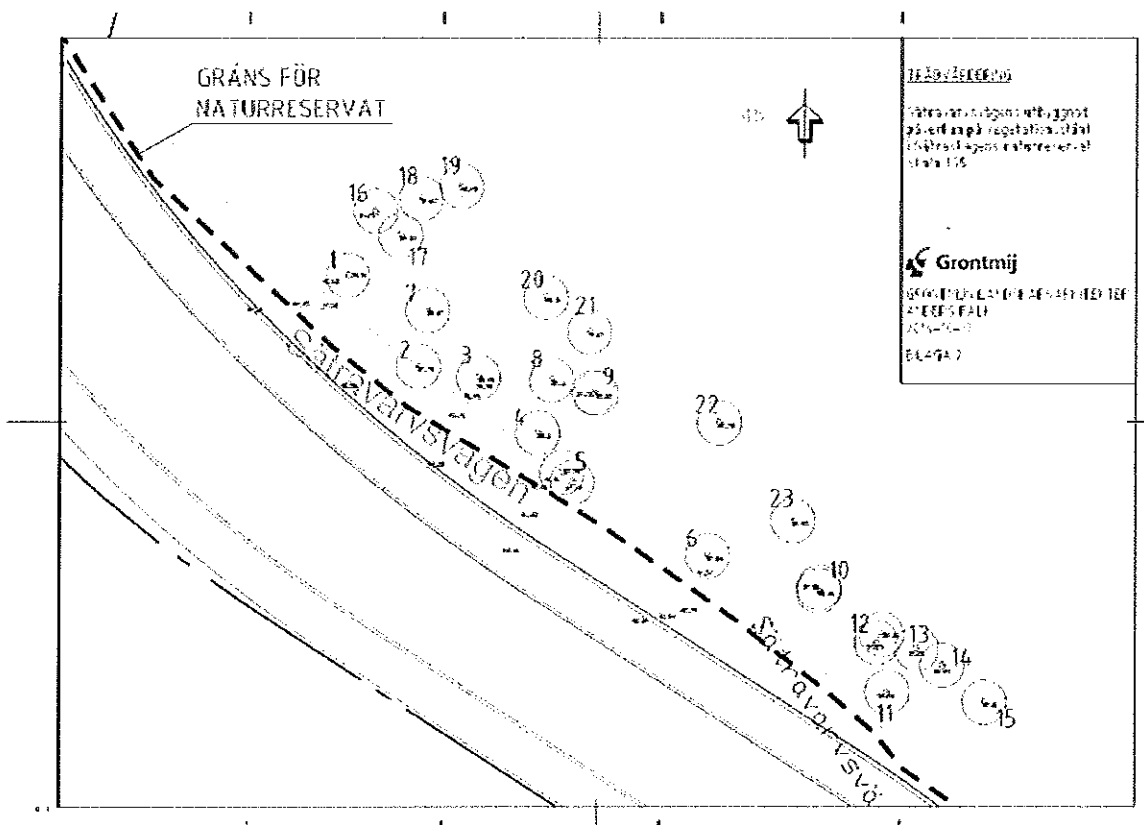
Frihuggning bör ske kring ekarna och även omfatta en zon utanför kronornas projektion. Ta inte ner döda träd stående, eller liggande. Spara hålträd och träd med avvikande form och gynna bärande buskar och träd. Spara avverkat material på plats så att miljön inte utarmas på död ved. Någon med kompetens om ekmiljöer bör vara med och planera åtgärden.

Referenser

- Ehnström, B. (1999a). Artfaktablad för matt blombagge *Ischnomera cinerascens*. ArtDatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (2010-09-28).
- Ehnström, B. (1999b). Artfaktablad för glänsande blombagge *Ischnomera caerulea*. ArtDatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (2010-09-28).
- Ehnström, B. (2000). Artfaktablad för ekbrunbagge *Hypulus quercinus*. ArtDatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (2010-08-10).
- Ehnström, B. & Axelsson, R. (2002). Insektsgnag i bark och ved. ArtDatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.
- Falk, A. (2014). PM Sätmaskogens utbyggnad. Påverkan på vegetationsslänt i Sätmaskogens naturreservat. Grontmij (2014-11-25)
- Förslag till skötselplan för Sätmaskogens naturreservat.
- Stadsbyggnadskontoret (2006). Sätmaskogens naturreservat. Strategiska avdelningen.

Bilaga 1

Karta från Grontmij's inmätning av träden i vegetationsslätten, Sätterskogens naturreservat.
Karta från Grontmij's underlag (Falk 2014).

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Bestämmelse utan beteckning gäller inom hela planområdet.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.

Gränsbeteckningar

Grans for planområdet	_____
Användningsgrans	_____
Egenskapsgrans	_____
Utgående grans	-X- - -X-

Användning av mark

- Allmänna platser
 QATA
 NATUR
 Fordons-, gång och cykeltrafik
 Naturområde

8

- B1 5

Utbildning av allmänna platser

- ge-väg Gång- och cykelväg

Utnyttjandegrad

- Största byggnadsarea i kvadratmeter

Begränsning av markens bebyggande

• • • • •	Marken får into bebyggas. Murar får uppföras.
- + + + +	Marken får endast bebyggas med uthus
o • o • o •	Marken får byggas under med körbart

3

- Underjordiska ledningar
Utvärderingen av byggnaden för mindre skadade vid jordbävningar och
balkonger anordnas.

Markens anordnande

slätt	Slätt mot parkeringsdäck ska finnas
parkering	Parkering för anordnas
ej parkering	Markparkering får ej anordnas

Utförning, utförande

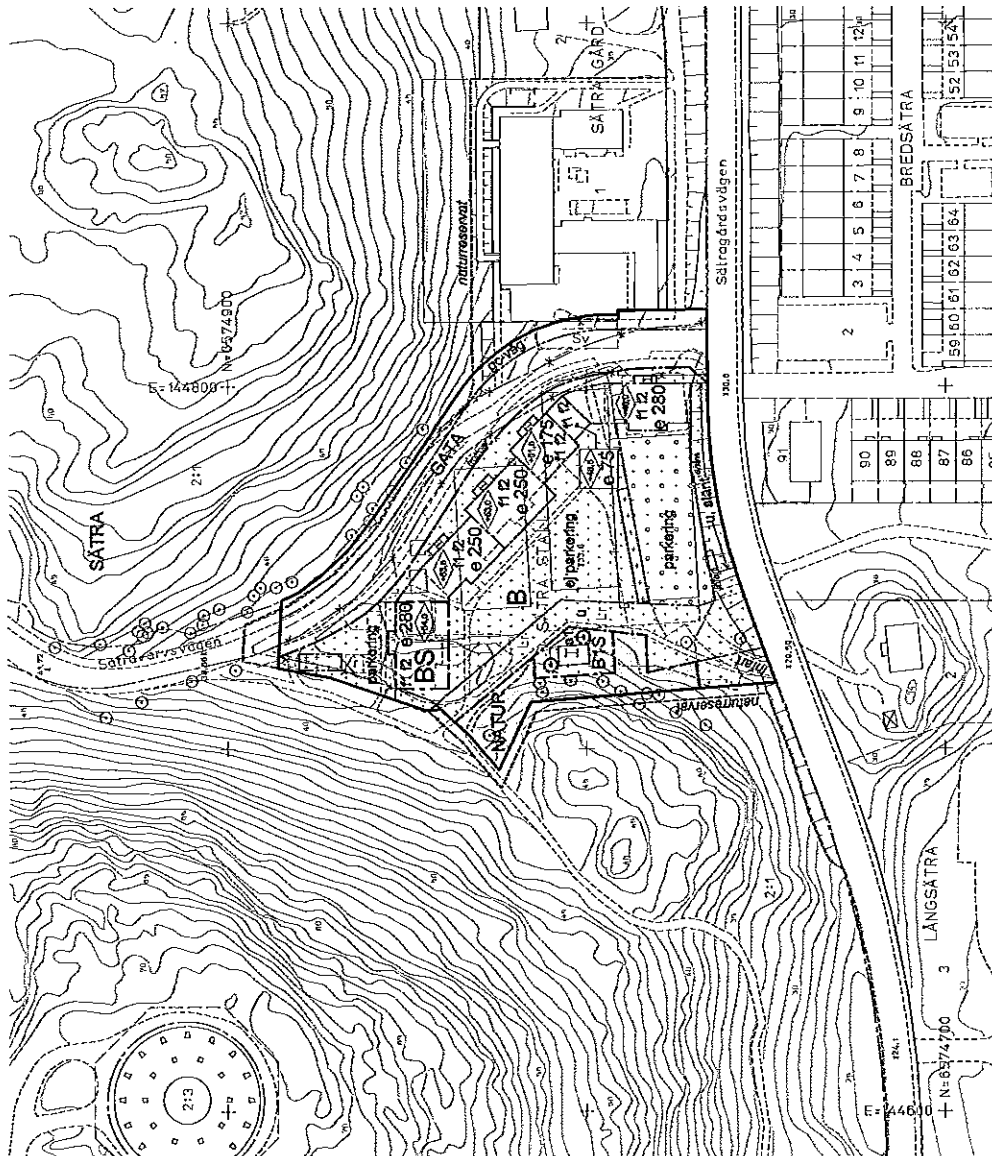
0,0	Högsta byggnadshöjd (takfotshöjd) i meter över nollplanet
I	Högsta antal våningar
fl	Botongelemanfästador ska utföras utan smygliga skärvar
12	Takten ska utföras som sadeltak

Tvd släpp

- উত্তরে ১০০ ফুট পাহাড়ের উপর থেকে পাহাড়ের উপর থেকে

Stämingskvädet

- 45 dBA mellan kl. 22.00-06.00.

10 0 50m
Skala 1:1000
Ordinalformat A2

NORR

Administrativa beståmmelser

a1 **Beändigt trad ska bevaras. Marklov krävs för tradfällning.**

Bygglov ska ges i enlighet med gestaltungsprinciper i planbeskrivningen.

ILLUSTRATIONER

---	!illustrations!
	!illustrationstext!

UPPLYSNINGAR

- planfarty med bestämmelser
- planbeskrivning
- genomförandebeskrivning

GRUNDKARTA

Kvartals-/omrødsregistrars	Fastlagt registrars	Registernummer	Byggnad	Väg / gångbana/bent	Träd	Staket	Nivåkurvor	Markhöjd	Mur	Stodmur	Serviceutrustning	Levnadsstätt

- Koordinatnätssystem: Sweref99 18 00 | plan
och stadens (RH 00) i höjd
MätKlass II
Upprättad av Stadsmåtningsavdelningen
2012-02-28

Karolina Larsson
Iantmatore

Detaljplan för fastigheten

Sätra Stall 1 m m
i stadsdelen Sättra i Stockholm

Stockholms stadsbyggnadskontor
Planavdelningen
2012-02-28

Malin Olsson
blanchet

godxand av SBN

antagon av SBN 2012-11-22

laga kraft 2013-07-03

Db 2009-05987-54